

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Meie 27.08.2025 nr 2-2/2025/0914

**Arvamuse avaldamine keskse teabe edastuse ja
dokumentide kättetoimetamise tõhustamise
lahenduse väljatöötamiskavatsusele**

Austatud Liisa-Ly Pakosta

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) tänab võimaluse eest avaldada arvamust keskse teabe edastuse ja dokumentide kättetoimetamise tõhustamise lahenduse väljatöötamiskavatsusele (edaspidi VTK). Käesolevaga esitab TTJA oma arvamuse ja tähelepanekud.

1. Kavandatav dokumentide kättetoimetamise lahendus

- 1.1. Toetame põhimõtteliselt ühtse riikliku postkasti süsteemi loomist, kuid rõhutame, et dokumentide kättetoimetamine selle süsteemi kaudu ei tohiks muutuda menetlejale kohustuslikuks. Ühiskond ei pruugi olla valmis täielikult digitaalsele asjaajamisele ülemineku ning eriti riigiga suhtlemisel on oluline säilitada kättetoimetamise viisid, mis arvestavad ka nendega, kellel puudub igapäevane või iseseisev ligipääs e-teenustele. Samuti võib selline kohustav kättetoimetamise viis teatud juhtudel teha riigiasutuste jaoks dokumentide kättetoimetamise keerulisemaks. Näiteks arvestatakse haldusmenetluse seaduse § 27 lg 2 p 3 mõistes täna dokument kättetoimetatuks juhul, kui see on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud elektronposti aadressil. Äriühingu elektronpostile edastamine ei eelda teise poole kinnitust dokumendi kättetoimetamise osas ning teeb selliste dokumentide kättetoimetamise oluliselt lihtsamaks. Kui planeeritav muudatus hetkel reguleeritud kättetoimetamist raskendaks, tooks see menetluste läbiviimisel haldusorganitele suuremat ressursikulu.
- 1.2. VTK-s tuuakse läbivalt välja, et läbi kavandatava süsteemi edastatakse teavitusi ja kättetoimetamist vajavaid dokumente ka ettevõtetele. Samas ei tulene VTK-st kas ja kuidas selline postkast luuakse ning kas ettevõttele oleks sellega seotud eraisikust erinev postkast. TTJA hinnangul ei saa eeldada, et juhatuse liikmete isiklikesse postkastidesse peaks saabuma ettevõttele edastatud dokumendid ning lahenduse väljatöötamisel eelistame rollipõhist postkasti, ehk isiku eri rollidel (nt eraisik, ettevõtte A esindaja, ettevõtte B esindaja jne) on ka erinev postkast.
- 1.3. Palume eelnõu koostamise etapis hinnata dokumentide kättetoimetatuks lugemist olukorras, kus isik avab postkasti, kuid see näiteks tehnilise rikke tõttu koheselt sulgeb ja isikul ei olnud reaalselt võimalik dokumentide olemasoluga tutvuda (kuigi süsteem nende

avamise tuvastab). Palume täpsemalt välja tuua, kas ja millisel hetkel loetakse dokumendid sellisel juhul kättetoimetatuks.

2. Kavandatav teavituste edastuse lahendus

2.1. VTK-s on kirjeldatud, et läbi ühtse riigi postkasti süsteemi saavad asutused hakata isikutele elektrooniliselt teavitusi ja dokumente edastama. Palume eelnõu koostamisel täpsustada, millised teavitused kuuluvad edastamisele läbi planeeritud süsteemi. Ühtse postkasti kaudu edastatav info vajaks täpset reguleerimist, sest riigiasutused ja nende infosüsteemid saadavad mitmesuguseid teavitusi kasutaja tegevuse kohta näiteks e-teenuste kasutamise hetkel. Samuti edastatakse haldusmenetluste läbiviimisel isikutele teavet ja dokumente, mis ei vaja kättetoimetamist haldusmenetluse seaduse (HMS) mõistes. Eelnõu koostamisel oleks vajalik analüüsida, kas kõik teavitused läbiksid ühtse postkasti või on see eelkõige mõeldud olulisemate menetlusedokumentide edastamiseks.

3. Kavandatav e-teenuste piiramine kättetoimetamatute dokumentide puhul

3.1. VTK näeb ette võimaluse piirata riigi e-teenuste kasutamist juhul, kui isikul on riigi ühtses postkastis kättetoimetamata dokumente. TTJA esmasel hinnangul ei peaks iga kättetoimetamist vajav kiri kaasuma kõikide riigi e-teenuste piiramisega. Võimalik piirang peaks meie hinnangul sõltuma kättetoimetamist vajava kirja iseloomust ning arvestama isiku rollidega. Samuti tuleb TTJA hinnangul arvestada, et e-teenuste piiramine kättetoimetamata kirjade puhul võib tuua riigile täiendavat ressursi, kui isik, kes soovib hoiduda dokumentide kättetoimetamist, ei saa teha talle kohustuslikke tegevusi riiklikes infosüsteemides. Seeläbi võib probleem isikuga, kes kättetoimetamist väldib, süveneda ning lisaks algele kättetoimetamata kirjale võib kaasneda e-teenuste piiramise tõttu uue kohustuse rikkumine, mis eeldab taaskord riigi ressursi kulutamist näiteks järelevalvemenetluse teel rikkumise kõrvaldamiseks. E-teenuste piiramine vajab TTJA hinnangul täiendavat ja olulist analüüsi, et tagada proportsionaalselt nii isikute põhiõigused kui riigiasutuste huvi dokumentide kättetoimetamisel. Palume täpsustada, millisel määral planeeritakse anda asutustele volitusi oma e-teenuste piirangute kohaldamiseks ning kas asutus saab piirangute kohaldamist läbivalt ajas muuta.

3.2. VTK-s ei ole täpsustatud kas ja kuidas ettevõttele edastatavad kättetoimetamist vajavad kirjad mõjutavad ettevõtte eraisikutest esindajate e-teenuste kasutamist. TTJA esmasel hinnangul ei oleks selline piirang tõenäoliselt proportsionaalne ning eelistame rollide eristamist (vt ka käesoleva arvamuse p 1.2).

4. Üldised tähelepanekud

5. VTK-s tuuakse välja, et kavandatava muudatuse rakendamisel ei ole riigiasutusel enam vajalik dokumentide kättetoimetamiseks isiku e-posti aadressi teadmine. Kuivõrd TTJA teostab järelevalvet mh infoühiskonna vahendusel toimuva tegevuse osas, mil andmed info avaldanud isikutest on piiratud, siis ei ole isiku täisnimi või isikukood tihti tuvastatav. Seetõttu palume täpsustada, milliseid andmeid riigiasutus dokumentide edastamiseks vajaks ning kas ja kuidas oleks riikliku postkasti võimalik kasutada juhul, kui näiteks isikukood ei ole teada, kuid on teada e-posti aadress.

5.1. Palume ühtse riikliku postkasti süsteemi kavandamisel võimalusel arvestada, et süsteem ei osutuks piiravaks infosüsteemide teistele ja juba arendatud võimekustele (näiteks interaktiivsetele, kasutaja sekkumist võimaldavatele elementidele). Kui riikliku postkasti süsteem infosüsteemidele piiranguid seab, siis palume nendest asutusi esimesel võimalusel teavitada.

5.2. Kuivõrd isikud eelistavad tänapäeval üha enam info saamiseks arvutite kasutamisele mobiilseid vahendeid, siis palume ühtse postkasti arendamisel pöörata erilist tähelepanu ka mobiilsetele kasutajatele ja nende kasutusmugavusele.

Toetame keskse teabe edastuse ja dokumentide kättetoimetamise tõhustamise eesmäärke, kuid palume eelnõu koostamisel arvestada eeltoodud tähelepanekutega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristi Talving
peadirektor

Grete Leesmann
Grete.Leesmann@ttja.ee